

Олександр Юріков,

ORCID ID: 0000-0002-6900-6887

викладач циклу загальних та кримінально-правових дисциплін
Київського центру первинної професійної підготовки «Академія поліції»
Навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ КВАЛІФІКАЦІЇ УМИСНОГО ПОШКОДЖЕННЯ АБО РУЙНУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ

Статтю присвячено дослідженню особливостей кваліфікації умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, зокрема відмежуванню його від суміжних кримінальних і адміністративних правопорушень. Аргументовано, що хоча під час кримінально-правової кваліфікації мають значення всі ознаки складу кримінального правопорушення, відмежовувати умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі від суміжних складів кримінальних та адміністративних правопорушень слід з огляду на предмет посягання, спричинені наслідки, суб'єктивне ставлення особи до вчиненого нею діяння та наслідків.

Обґрунтовано такі наукові позиції щодо кваліфікації умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі: 1) якщо особа пошкодила або зруйнувала саме телекомунікаційну мережу, технічні засоби телекомунікації чи споруди електрозв'язку, що належать до складу телекомунікаційної мережі, то їй дії слід кваліфікувати за ст. 360, а не ст. 194 Кримінального кодексу України; 2) якщо таке діяння не спричинило наслідків у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 147 Кодексу України про адміністративні правопорушення; 3) якщо таке діяння не спричинило наслідків у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг, однак призвело до зниження якості функціонування телекомунікаційних мереж, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 148-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення; 4) якщо пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі поєднане з незаконним заволодінням предмета кримінального правопорушення, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 360 та однією зі ст. ст. 185–187, 189–191 Кримінального кодексу України залежно від способу заволодіння майном; 5) якщо особа пошкодила або зруйнувала телекомунікаційну мережу, технічні засоби телекомунікації чи споруди електрозв'язку, що належать до складу телекомунікаційної мережі, які мають велике народногосподарське чи оборонне значення, з метою ослаблення держави, то дії винного слід кваліфікувати за сукупністю ст. ст. 113 та 360 Кримінального кодексу України; 6) якщо особа здійснює діяння щодо пошкодження, знищення або руйнування майна, а саме технічних засобів телекомунікацій, іншої особи зі спеціальним правовим статусом, у зв'язку з її законною діяльністю, але якщо умислом винної особи охоплені й суспільно небезпечні наслідки у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг, то такі дії слід кваліфікувати за ст. 360 та однією зі ст. ст. 347, 347-1, 352, 378 399 Кримінального кодексу України залежно від статусу потерпілого.

Ключові слова: кваліфікація, пошкодження, руйнування, лінії зв'язку, телекомунікаційна мережа, телекомунікаційні послуги, технічні засоби телекомунікацій, загальнонебезпечний спосіб, тяжкі наслідки.

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток науки і техніки в Україні, видозмінюваність наявних чи поява нових суспільних відносин потребують правової регламентації та охорони з боку держави. Додатковою державною формою їх захисту є встановлення кримінально-правової охорони. Із цією метою у кримінальне законодавство України постійно вносять зміни. Нині в КК України внесено понад 1 тис змін, переважна більшість з яких стосується норм його Особливої

частини. На думку вчених, такі зміни стали своєрідним «універсальним» інструментом розв'язання найбільш значущих суспільно-економічних проблем [1, с. 309]. Одним із прикладів внесення таких змін є кримінально-правова охорона відносин власності. Необхідною умовою належного забезпечення конституційного права власності є протидія кримінальним правопорушенням, зокрема тим, що посягають на телекомунікаційні мережі та їх обладнання. Одним із

заходів, спрямованих на охорону зазначених об'єктів, є встановлена кримінальна відповідальність за умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360 КК України) [2; 3, с. 181].

Із набранням чинності Законом України від 13 травня 2020 р. № 600-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту телекомунікаційних мереж» у червні 2020 р. у зазначену статтю було внесено низку змін. Назву статті «Умисне пошкодження ліній зв'язку» змінено на «Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі», унаслідок чого розширено коло об'єктів кримінально-правової охорони. Крім того, у новій редакції статті передбачено кваліфікуючі ознаки у вигляді вчинення дій повторно, за попередньою змовою групою осіб, загальнонебезпечним способом, а також особливо кваліфікуючі – заподіяння майнової шкоди у великому розмірі, спричинення тяжких наслідків [3, с. 181; 4].

Нова редакція ст. 360 КК України призвела до виникнення спірних питань під час кваліфікації дій винного у працівників як правоохоронних, так і судових органів. Це зумовлює доцільність вивчення питань кваліфікації умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

Окремі питання кримінальної відповідальності за умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі досліджували у своїх працях такі вчені: В.В. Бабаніна, О.М. Баранова, Р.О. Боднарчук, Р.А. Бориславський, І.Б. Газдайка-Василишин, А.О. Данилевський, Ю.П. Дзюба, Л.В. Дорош, О.П. Дячкін, С.А. Миронюк, Р.О. Мовчан, А.А. Музика, С.В. Незнайко, О.Г. Сандул, Н.О. Сербіна, О.В. Таран, В.О. Туляков, О.М. Туякіна, М.І. Хавронюк, Є.В. Хромов, І.М. Чуб та ін.

Хоча праці цих учених становлять значну наукову й практичну цінність, чимало питань, пов'язаних із кваліфікацією умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, залишилися дискусійними, а у зв'язку зі зміною положень ст. 360 КК України – взагалі недослідженими.

Метою статті є аналіз особливостей кваліфікації умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі.

Виклад основного матеріалу. З метою виокремлення суспільних відносин, які потребують посиленої кримінально-правової охорони з боку держави, КК України доповнюють спеціальними нормами. Спеціальна норма є повнішою за змістом, ніж загальна, натомість остання – ширша за обсягом.

Наявна кримінально-правова регламентація не завжди забезпечує очікуваний результат із позицій кримінально-правової доктрини, оскільки внесені зміни підтверджують лише відповідне чи необхідне ставлення держави до охорони певних суспільних відносин. Такі нововведення через юридичну невизначеність деяких приписів можуть спричинити нові проблеми у правозастосуванні. Стосовно доцільності прийняття та внесення змін до ст. 360 КК України слід зазначити, що це питання потребує окремого наукового аналізу. Розглянемо питання її кримінально-правової кваліфікації.

Кримінально-правова кваліфікація є визначальним питанням здійснення кримінального провадження, одним з основних етапів (стадій) застосування кримінально-правової норми, саме тому кваліфікація є базовим поняттям у кримінально-правовій літературі, слідчій та судовій практиці [5, с. 10]. Кваліфікацією кримінального правопорушення слід уважати кримінально-правову оцінку вчиненого особою діяння шляхом встановлення його кримінально-правових (кримінально значущих) ознак, визначення кримінально-правової норми, що підлягає застосуванню, і встановлення відповідності (тотожності, ідентичності) ознак учиненого діяння конкретному складу кримінального правопорушення, передбаченому КК України, за відсутності фактів, що виключають кримінальну протиправність діяння [5, с. 14].

Так, ч. 1 ст. 360 КК України передбачає відповідальність за умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі чи технічних засобів телекомунікації, чи споруд електрозв'язку, що належать до складу телекомунікаційної мережі, якщо такі дії спричинили припинення надання телекомунікаційних послуг [2]. Зазначена норма є спеціальною щодо норми, яка передбачає кримінальну відповідальність за умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України). У доктрині кримінального права та судовій практиці сформувалося правило, згідно з яким у разі конкуренції загальної та спеціальної правових норм застосуванню підлягає остання [3, с. 182; 6, с. 191; 7, с. 401]. Тобто якщо особа пошкодила або зруйнувала саме телекомунікаційну мережу, технічні засоби телекомунікації чи споруди електрозв'язку, що належать до складу телекомунікаційної мережі й це спричинило припинення надання телекомунікаційних послуг, то її дії слід кваліфікувати за ст. 360 КК України, а не за ст. 194 КК України [3, с. 182–183].

Відмежовувати досліджуване кримінальне правопорушення від адміністративних слід за: 1) спричиненими наслідками; 2) предметом кримінального правопорушення; 3) суб'єктивним ставленням особи до вчиненого нею діяння та наслідкам. Аналогічні критерії мають значення і під час відмежування ст. 360 КК України від суміжних складів кримінальних правопорушень.

Кримінальне правопорушення, передбачене ст. 360 КК України, з матеріальним складом, саме тому під час кваліфікації такого діяння мають значення *наслідки* – припинення надання телекомунікаційних послуг. За умови відсутності зазначених наслідків умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі слід кваліфікувати як адміністративне правопорушення.

У КУпАП передбачено низку правових норм, які за об'єктивними або суб'єктивними ознаками є схожими до діяння, передбаченого ст. 360 КК України, зокрема «Порушення правил охорони телекомунікаційних мереж» (ст. 147 КУпАП) і «Порушення Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг» (ст. 148-1 КУпАП) [8].

Припинення надання телекомунікаційних послуг є обов'язковою ознакою складу досліджуваного кримінального правопорушення. Час, протягом якого припинення надання послуг є суспільно небезпечним, у ст. 360 КК України не визначено. Якщо пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі не спричинило припинення надання телекомунікаційних послуг, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 147 КУпАП.

У разі якщо пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі не спричинило припинення надання телекомунікаційних послуг, однак призвело до зниження якості функціонування телекомунікаційних мереж, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 148-1 КУпАП. Однак необхідно зауважити, що в такому разі суб'єктом правопорушення може бути лише особа, яка зобов'язана дотримуватися Правил надання та отримання телекомунікаційних послуг, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 р. № 295, тобто споживач телекомунікаційних послуг.

Таким чином, кримінальне правопорушення, передбачене ст. 360 КК України, слід відмежовувати від різних видів адміністративних правопорушень, з огляду на спричинені наслідки у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг.

Відповідно до ч. 1 ст. 360 КК України, *предметом* умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі є телекомунікаційна мережа, технічні засоби теле-

комунікацій та споруди електрозв'язку, що належать до складу телекомунікаційної мережі. З огляду на предмет кримінально протиправного посягання, кримінальне правопорушення, передбачене ст. 360 КК України, слід відмежовувати від таких суміжних кримінальних правопорушень: «Незаконне знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму» (ст. 158-2 КК України); «Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму» (ст. 158-3 КК України); «Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики» (ст. 194-1 КК України); «Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу» (ст. 245 КК України); «Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду» (ст. 252 КК України); «Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства» (ст. 270-1 КК України); «Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів» (ст. 277 КК України); «Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів» (ст. 292 КК України).

Отже, під час вирішення питання про відмежування умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі від зазначених кримінальних правопорушень визначальною ознакою є речі матеріального світу, на які безпосередньо здійснює кримінально протиправне посягання особа, тобто предмет кримінального правопорушення. Відмежовувати зазначені кримінальні правопорушення з огляду на об'єкт посягання (безпосередній об'єкт) не є доцільним, оскільки, попри розміщення аналізованих складів кримінальних правопорушень у певних розділах КК України, у доктрині кримінального права України різняться наукові позиції щодо визначення об'єктів, зокрема й безпосередніх, цих кримінальних правопорушень [3, с. 183]. Правильне розуміння предмета кримінального правопорушення є основою ефективного застосування норм КК України.

Під час кваліфікації суспільно небезпечних діянь велике значення також має *суб'єктивний бік* складу кримінального правопорушення. У ч. 1 ст. 360 КК України вказано на умисну форму вини цього суспільно небезпечного діяння. У разі вчинення діяння, передбаченого диспозицією зазначеного кримінального правопорушення з необережною

формою вини, воно підлягає кваліфікації за ст. 196 КК України як необережне знищення або пошкодження майна. У разі пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, яка перебуває у власності об'єктів оборони України, з необережності, такі дії слід кваліфікувати як необережне знищення або пошкодження військового майна (ст. 412 КК України).

Необхідно також розглянути питання щодо кваліфікації умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, якщо технічні засоби телекомунікації знаходяться у власності фізичних осіб, які за деякими нормами КК України можуть бути потерпілими зі спеціальним правовим статусом, який наданий державою певним особам у зв'язку з родом їхньої діяльності. Під час кваліфікації таких діянь слід акцентувати увагу на мотиві (у зв'язку з виконанням потерпілим службових обов'язків чи законної професійної діяльності тощо) кримінального правопорушення. Окрім того, слід ураховувати форму вини під час учинення кримінального правопорушення. Оскільки пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі вчиняють лише з умисною формою вини (як прямим, так і непрямым умислом), то наслідки у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг мають бути охоплені умислом винного. Тобто особа бажає або свідомо допускає їх настання. Якщо особа здійснює дії щодо пошкодження, знищення або руйнування майна, а саме технічних засобів телекомунікацій, іншої особи зі спеціальним правовим статусом, у зв'язку з її законною діяльністю, але умисел винної особи охоплює і суспільно небезпечні наслідки у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг, то такі дії слід кваліфікувати за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ст. 360 та однією зі ст. ст. 347, 347-1, 352, 378, 399 КК України залежно від статусу потерпілого. Натомість якщо наслідки не охоплено умислом винного, то такі дії слід кваліфікувати лише за відповідними статтями КК України, вони додаткової кваліфікації за ст. 360 КК України не потребують.

Технічні засоби телекомунікації також можуть знаходитися у власності військових частин чи інших об'єктів оборони України. У разі вчинення посягання на таке майно застосуванню підлягають одразу три кримінально-правові норми: 1) «Диверсія» (ст. 113 КК України); 2) «Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі» (ст. 360 КК України); 3) «Умисне знищення або пошкодження військового майна» (ст. 411 КК України). Під час кваліфікації

зазначених спільно небезпечних діянь слід ураховувати форму вини й мету вчинення кримінального правопорушення.

Таким чином, якщо особа здійснює дії щодо пошкодження, знищення або руйнування майна, а саме технічних засобів телекомунікацій, що належить об'єктам оборони України, і водночас умислом винної особи охоплено суспільно небезпечні наслідки у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг, то такі дії підлягають кваліфікації за сукупністю ст. ст. 360 та 411 КК України. Натомість якщо наслідки не охоплено умислом винного, то такі дії слід кваліфікувати лише за ст. 411 КК України.

Якщо умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі вчинено щодо об'єктів, які мають велике народно-господарське чи оборонне значення, з метою ослаблення держави, то дії винного слід кваліфікувати за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 113 і 360 КК України. Аналогічну позицію обстоює М.І. Хавронюк [9, с. 224]. Із приводу кваліфікації умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі вчений зазначає, що вчинення цього суспільно небезпечного діяння, якщо воно поєднане із незаконним заволодінням певним складником телекомунікаційної мережі, додатково слід кваліфікувати як крадіжку чи інше кримінальне правопорушення проти власності (ст. ст. 185–187, 189–191 КК України) [9, с. 223–224]. Ми цілком поділяємо позицію вченого, оскільки незаконне заволодіння технічними засобами телекомунікацій не охоплено ст. 360 КК України і потребує додаткової кваліфікації залежно від способу заволодіння майном.

Цікавою є позиція вченого, згідно з якою умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, що створило небезпеку для життя чи здоров'я людини, заподіяння значної майнової шкоди чи настання інших тяжких наслідків, якщо такі дії були вчинені з метою порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень або вчинення чи невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, міжнародними організаціями, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста), то такі дії слід кваліфікувати за сукупністю ст. ст. 258 і 360 КК України [9, с. 224]. Цілком обґрунтованою є позиція М.І. Хавронюка, адже диспозиція ст. 258 КК України передбачає спеціальну

мету, а ми вже зазначали: якщо в суміжному кримінальному правопорушенні наявні обов'язкова мета чи мотив кримінального правопорушення, то дії винного слід кваліфікувати за ст. 360 і відповідною статтею Особливої частини КК України.

Висновки

Значна кількість помилок під час кримінально-правової кваліфікації спричинена неправильним вирішенням питань розмежування суміжних кримінальних і подеколи адміністративних правопорушень.

Під час відмежування умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360 КК України) від кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 113, 158-2, 158-3, 194-1, 196, 245, 252, 258, 270-1, 277, 292, 347, 347-1, 352, 378, 399, 411, 412 КК України, та адміністративних правопорушень, передбачених ст. ст. 147, 148-1 КУпАП, слід обов'язково враховувати предмет посягання, спричинені наслідки, суб'єктивне ставлення особи до вчиненого нею діяння та наслідків.

Якщо особа здійснює дії щодо пошкодження, знищення або руйнування технічних засобів телекомунікацій, що належать об'єктам оборони України, і умислом винної особи охоплено суспільно небезпечні наслідки у вигляді припинення надання телекомунікаційних послуг, то такі дії підлягають кваліфікації за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 360 та 411 КК України. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, вчинене щодо об'єктів, які мають велике народногосподарське чи оборонне значення, з метою ослаблення держави, слід кваліфікувати за сукупністю кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 113 та 360 КК України. Умисне пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі, поєднане з незаконним заволодінням предметом посягання, слід кваліфікувати за сукупністю ст. 360 та однією зі ст. ст. 185–187, 189–191 КК України залежно від способу заволодіння майном.

Актуальними напрямками дослідження кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого ст. 360 КК України, є: 1) кваліфікація попередньої кримінально протиправної діяльності; 2) кваліфікація дій співучасників; 3) кваліфікація продовжувального кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Бабаніна В.В. Лаконічність формулювання змін до закону про кримінальну відповідальність (на прикладі Закону України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за окремі військові злочини» від 12 лютого 2015 р. № 194-VIII). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 1(4). С. 309–318.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3384>.
3. Юріков О.О. Відмежування умисного пошкодження або руйнування телекомунікаційної мережі (ст. 360 Кримінального кодексу України) від деяких суміжних кримінальних правопорушень. *Актуальні проблеми кримінального права*: матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. П.П. Михайленка, м. Київ, 20 листопада 2020 р. Київ, 2020. С. 181–183.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту телекомунікаційних мереж: Закон України від 13 травня 2020 р. № 600-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/600-20#n10>.
5. Ус О.В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції. Харків: Право, 2018. 368 с.
6. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник / за заг. ред. В.І. Шакуна; 5-е вид., перероб. Київ: Алерта, 2013. 320 с.
7. Бабаніна В.В. Кримінальне законодавство України: механізм створення та реалізації: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2021. 600 с.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
9. Хавронюк М.І. Кримінальні проступки: науково-практичний коментар статей Кримінального кодексу України; 2-е вид. Київ: Дакор, 2021. 266 с.

Oleksandr Yurikov. Features of qualification of intentional damage or destruction of telecommunications network

The article is devoted to the study of the peculiarities of the qualification of intentional damage or destruction of the telecommunications network, including its separation from related criminal and administrative offenses. It is argued that although during the criminal qualification all the features of the criminal offense are important, however, to distinguish intentional damage or destruction of the telecommunications network from related criminal and administrative offenses should be given the subject of encroachment, the consequences caused, the subjective attitude of the person the act committed by her and the consequences.

The following scientific positions on the qualification of intentional damage or destruction of the telecommunications network are substantiated: 1) if a person damaged or destroyed the telecommunications network, technical means of telecommunications or telecommunications facilities

that are part of the telecommunications network, his actions should be classified under Art. 360, not Art. 194 of the Criminal Code of Ukraine; 2) if such an act did not cause consequences in the form of termination of the provision of telecommunications services, the actions of the perpetrator should be qualified under Art. 147 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses; 3) if such an act did not cause consequences in the form of termination of the provision of telecommunications services, but led to a decrease in the quality of operation of telecommunications networks, the actions of the perpetrator should be qualified under Art. 148-1 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses; 4) if the damage or destruction of the telecommunications network is combined with the illegal seizure of the subject of a criminal offense, the actions of the perpetrator should be qualified under Art. 360 and one of Art. 185–187, 189–191 of the Criminal Code of Ukraine, depending on the method of taking possession of property; 5) if a person has damaged or destroyed the telecommunications network, technical means of telecommunications or telecommunications facilities that are part of the telecommunications network, which have important economic or defense significance, in order to weaken the state, the actions of the perpetrator should be qualified under Art. 113 and 360 of the Criminal Code of Ukraine; 6) if a person commits an act of damage, destruction or destruction of property, namely technical means of telecommunications, another person with a special legal status, in connection with his lawful activities, but the intent of the guilty person covers socially dangerous consequences in the form of termination provision of telecommunications services, such actions should be qualified under Art. 360 and one of Art. 347, 347-1, 352, 378 399 of the Criminal Code of Ukraine, depending on the status of the victim.

Key words: *qualification, damage, destruction, communication lines, telecommunication network, telecommunication services, telecommunication technical means, generally dangerous way, severe consequences.*